

historical and cultural aspect of research on the formation and development of creative industries in Ukraine; identify and analyze the main classification approaches to creative industries; to prove that creative industries contribute to the sustainable development of the socio-cultural environment of Ukraine.

Research methodology. The research methodology involves the use of a set of research methods of general and special nature. In particular, the historical-analytical method for the collection and analysis of primary data; system analysis, to highlight the theoretical and methodological foundations of the concept of «creative industries» in the cultural dimension and systematization of research on the formation and development of creative industries through the prism of historical, philosophical, economic, artistic, legal, social, public administration, information, psychological and cultural approaches; content analysis of goals, prerequisites and objectives; method of logical generalization for theoretical substantiation of culturological approach to research of creative industries; fundamental method of cognition to identify the main sectors and types of creative industries; prognostic – to summarize the results, understanding the importance and features of creative industries in Ukraine.

Results. The conceptual bases to the definition of the essence of creative industries are singled out and substantiated in the research. In historical retrospect, the Ukrainian practice of formation and development of creative industries is analyzed. Emphasis is placed on the fact that the dynamics of scientific research on the formation and development of creative industries is carried out by researchers in a wide scientific range. Namely, through the prism of historical, philosophical, economic, artistic, legal, social, public administration, information, psychological and cultural approaches. The main classification approaches to creative industries are described. The conceptual principles of the evolution of the formation of creative industries in Ukraine are highlighted and described. The best world experience of classification forms of creative industries and possibilities of adaptation to tendencies of formation of cultural and creative environment of Ukraine are analyzed.

The Ukrainian practice of formation and development of creative industries in historical retrospect is singled out and analyzed. It is proved that in the cultural dimension, creative industries provide collaboration of research. Emphasis is placed on the synergetic effect of cultural transformations of creative practices, ideas and approaches, which will promote the value of ecosystems of creative enterprises, implementation of innovative programs for modernization of creative industries, development and promotion of cultural products for cultural and creative development.

It is proved that the animated nature of creative industries contributes to the development of culture, economic growth, the formation of a positive image of the country and the involvement of international partners. At the same time, it provides modernization and innovation of creative sectors, the ability to adapt to the challenges of time and seek new sources of retransmission of culture. Thus contributing to the sustainable development of the socio-cultural environment of Ukraine.

Novelty. The scientific novelty lies in the theoretical and methodological systematization of the features of the study of the formation and development of creative industries in Ukraine, through the prism of culturological dimension. The culturological approach to the study of the formation and development of creative industries as an effective tool for modernizing the socio-cultural environment is revealed. The main classification approaches to the system understanding of the formation of creative industries are systematized.

Prospects for further research are the development and implementation of innovative programs for the modernization of creative industries that contribute to the sustainable development of cultural and creative environment.

Key words: culture, creative industries, culturological approach, translation of cultural values, creative sectors, modern cultural process, sustainable development.

Надійшла до редакції 27.01.2022 р.

УДК 477.3.75.2

ГАЛУЗЬ КУЛЬТУРИ В УМОВАХ ЕКСПЕРИМЕНТУ : ТЕОРЕТИЧНІ НОТАТКИ ДО ПРОГРАМИ РЕГІОНАЛЬНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Виткалов Володимир – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри івент-індустрій, культурології та музеєзнавства, Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне
<https://orcid.org/0000-0003-0625-8822>
DOI: <https://doi.org/10.35619/ucpmk.vi40.541>
volodumur_vitkalov@ukr.net

Виткалов Сергій – доктор культурології, професор, професор кафедри івент-індустрій, культурології та музеєзнавства, Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне.
<https://orcid.org/0000-0001-5345-1364>
sergiy_vsv@ukr.net

Аналізується одна з актуальних проблем регіональної культурної практики – роль методичних органів культури (Центрів народної творчості) в системі функціонування клубної мережі у зв'язку з реформою місцевого самоврядування. Наголошується на важливості пошуку нової управлінської структури (моделі), здатної взяти на себе повноваження, спрямовані на зміну ситуації в галузі. Підкреслюється важливість наукової складової у практиці майбутньої форми та пропонується відповідна модель науково-методичного Центру народної творчості, запропонована у процесі спільного обговорення даного питання з зацікавленими структурами авторами цієї статті.

Ключові слова: обласні центри народної творчості, реформування галузі, територіальні громади, вища освіта, культурна спадщина.

Актуальність проблеми. Трансформаційні зміни в суспільстві, пов'язані з активною реалізацією реформи місцевого самоврядування, а останнім часом, – і викликаних війною з РФ, передбачають і суттєві зрушення як у системі управління галуззю культури, так і в тих організаційно-методичних структурах, які чимало років забезпечували відповідне її функціонування. Йдеться про обласні центри народної творчості, які в різних регіонах країни, виходячи з компетенції їхніх керівників, обумовлених їх базовою освітою, формах відносин із місцевою керівною верхівкою, професійним досвідом роботи в галузі, наявністю відповідних традицій тощо, більш-менш ефективно методично забезпечували наявну мережу клубних закладів, а в окремих випадках – і ДМШ, зважаючи навіть на створення в регіоні культурно-дозвіллевих комплексів (2003 р.). Однак у сучасних умовах, беручи до уваги згадану реформу та економічний стан країни, а також безліч інших аспектів в її життєдіяльності через брак фахових сегментів у системі органів державного управління, поступово перетворюються в анахронізм галузі, оскільки фактично стають не потрібним елементом уже не існуючої системи культурного обслуговування місцевого населення у зв'язку з відсутністю якісного складу працюючих, а відтак, – і новизни у формах їх діяльності тощо. Утім це зовсім не означає, що культурна політика, як важливий напрям державотворення, сьогодні втрачає свою актуальність. Навпаки, вона й надалі залишається в пріоритетах держави і її регіональних організаційно-методичних структур, які, на жаль, дуже повільно змінюються у відповідності до нових потреб соціуму. Актуалізується це й через війну РФ з Україною та подальшим налагодженням суспільного життя й підвищенням ролі популяризаторської діяльності стосовно національної культурної спадщини.

Тож виявлення ролі типового обласного центру народної творчості в сучасних умовах і напрямів (шляхів) його можливої трансформації й складає актуальність даної розвідки, *мета* якої – спрогнозувати, базуючись на організаційно-культурних аспектах його функціонування, джерельній базі цього центру, майбутню можливу структуру і перспективу подальшої діяльності.

Огляд останніх публікацій. Задоволення духовних потреб населення засобами культурно-дозвіллевої діяльності є предметом наукового інтересу не лише окремих дослідників, зокрема й в структурі органів державної влади [3], свідченням чого є низка ухвалених законодавчих актів останнім часом. Це є й предметом наукової рефлексії фахівців багатьох галузей наукового знання.

Не ставлячи за мету акцентувати увагу навіть на провідних напрямках наукового пошуку, наголосимо лише на тому, що окреслена проблематика є предметом наукової рефлексії дослідників вищої школи, яка дає добрий приклад формування фахової підтримки тих реформ, що започатковуються як вищими органами державної влади, зокрема й Кабінетом Міністрів України, Міністерством культури та інформаційної політики, через внесення до своїх комплексних наукових програм цієї актуальної проблематики. І розробка та захисти дисертаційних тем у провідних ЗВО галузі культури і мистецтва країни, якими є КНУКіМ, НАКККіМ, ХДАК навіть останнім часом це підтверджують повною мірою [5]. Розширюють інформаційний простір у цьому напрямі й різноманітні наукові збірники, що друкуються у згаданих спеціалізованих ЗВО країни [4], авторський склад яких також поглиблює окреслену проблематику [2]. Утім, проблема полягає лише в тому, що наукові напрацювання не стають надбанням сучасних практиків та управлінців через низку загальновідомих причин, тобто між вищою школою і галуззю культури й надалі залишається інформаційне провалля, а відтак – ці здобутки не є засобом зміни ситуації і вища школа, візьмемо на себе таке припущення, не стає сьогодні центром здобуття фахових компетенцій у свідомості переважної більшості і управлінців, і практиків галузі. Хоча іншого шляху у цьому процесі не існує. Тому популяризація цих видань співробітниками згаданого Центру й сприятиме зміні ситуації на краще, допоможе й закладам вищої освіти прагматизувати навчальний процес, наблизити його до потреб сучасної практики.

Суттєву інформаційну (практичну) підтримку у процесі реформування галузі могла б надати й чимало років функціонуюча Рада керівників обласних центрів народної творчості України, члени якої найбільш обізнані як із проблемами галузі, так і державною політикою у цьому напрямі, концентруючи у собі всеукраїнський досвід, утім будь-яких пропозицій стосовно цього реформування від них немає, свідченням чого є багаторічне спілкування з Головою названої структури (від часу її заснування і до кінця 2019 р.) авторів цієї статті. Тож проведений аналіз інформаційної (джерельної) бази дослідження засвідчив не лише актуальність цієї проблематики, але й необхідність її розробки у найближчий період, оскільки відсутність будь-яких наукових рефлексій та подальших пропозицій, спрямованих на удосконалення чи формування нової моделі цієї

структури, здатної ефективно працювати у докорінно змінених суспільних обставинах, зробіть її, як і мережу закладів культури, непотрібними регіонам і згорне таким чином галузь.

Виклад матеріалу дослідження. Невисока організаційно-культурна ефективність сучасного клубного закладу обумовлена відомими параметрами: слабкою матеріально-технічною базою, що не дозволяє йому організувати ефективну культурну діяльність, не престижністю самої галузі в сучасних умовах, яка мотивується, на жаль, виключно фінансовими показниками, відсутністю вмотивованої культурної політики в регіонах, що призводить до того, що сільський клуб, до прикладу, у Західному Поліссі має у своєму штаті 1-1,5 ставки на установу, що не дає йому можливості налагодити будь-які форми креативних індустрій, пов'язаних, до прикладу, із «зеленим» туризмом, за допомогою яких можна було б змінити ситуацію на краще і для закладу, і для місцевого населення.

Серед іншого – й не можливість самого закладу позиціонувати себе у просторі сучасної культури через низку інших сегментів: найнижчий професіональний рівень кадрового корпусу, обумовлений відсутністю хоча б базової фахової освіти через ту ж саму не престижність (у свідомості населення) її здобуття; майже критичний рівень організаційно-культурної і навчальної діяльності фахових коледжів, які традиційно забезпечували середню ланку, тобто сільський та районний рівень відповідними фахівцями через вище наведене тощо.

Спроба реформувати галузь через запровадження до Класифікатора нової спеціальності 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності» (2015) і впровадження її до навчальних планів коледжів, як і зміна їх назви на «фахові коледжі перед вищою освіти» не змінила ситуацію на краще, оскільки в цій мережі не відбулися аналогічні зміни в свідомості її кадрового складу, тобто їх мотиваційній складовій і, відповідно, освітніх компетенціях. Тож і надалі там продовжується підготовка фахівців напряму 02 «Культура і мистецтво» спеціальності «Народна художня творчість», які хоча й також потрібні галузі, однак вони вже не зовсім відповідають напряму розпочатих реформ. Адже, до прикладу, в західноукраїнському регіоні на рівні українського села чи району зберігається безліч оригінальних артефактів, які за допомогою новітніх форм належної їх популяризації могли б суттєво покращити туристичну, а відтак – й інвестиційну привабливість цих теренів.

До того ж фактично вся мережа цієї освіти також знаходиться в кризовому стані через слабку матеріальну базу, брак сучасних кадрів із новим типом (стилем) мислення, оскільки переважна більшість коледжів розміщена в районних центрах, що, з точки зору молодого фахівця, який навіть набув належні професійні навички у ЗВО, не відповідає можливій чи бажаній формі його подальшої самореалізації через не високу статусність цього місця роботи [1; 160-226]. Та й оплата праці у фаховому коледжі, як і загалом у мережі освіти, явно відстає від тих показників, які можуть зробити її привабливою для сучасної молоді. Адже навчаючись в університеті, переважна більшість молодих людей вже працювала на різних посадах переважно обслуговуючого напряму приватного сектора, де заробітна плата на порядок вища, ніж це є у секторі державному. Тому вона не бачить перспективною подальшу професійну самореалізацію не лише у мережі середньої спеціальної освіти, розміщеній у районному центрі, але й ЗВО. Значним гальмуючим чинником у цьому напрямі є й сезонні роботи у Польщі чи країнах ЄС, які взагалі нівелюють розуміння ролі вищої освіти в суспільстві, посилаючись на її кореляцію з оплатою праці. Відтак без зміни ситуації в галузі, тобто підвищення заробітної плати на підставі розробки відповідних критеріїв її оцінки, зокрема й у мережі вищої освіти, годі сподіватися на суттєві зрушення не лише в освітній чи клубній мережі, але й суспільній свідомості молоді.

Однак, залишаючи окреслене питання для подальшого розгляду у майбутньому, повернемося до тих аспектів, про які йшла мова вище, а саме ролі методичних органів галузі культури у системі налагодження ефективної діяльності за допомогою сучасних обласних центрів народної творчості. Тим більше, що в переважній більшості з них працюють справді ентузіасти, що здобули фахову освіту ще у минулу добу, або ті, що мають значний практичний досвід такої діяльності, широкі між культурні та міжнародні зв'язки через систему організації фестивального руху, участі у грантових програмах, майстер-класах чи інших напрямках неформальної освіти, а головне – щире бажання працювати на конкретний результат.

Тож проведений аналіз наявної практики роботи КЗ «Рівненський ОЦНТ», співпраця з працівниками його відділів упродовж багатьох років, як і обговорення даного питання зі всіма зацікавленими фахівцями галузі та представниками управлінських структур області, дозволило сформувати його нову структуру, своєрідну модель, провідними напрямками якої, на нашу думку, можуть стати наступні:

- *Відділ прогнозування (науковий відділ):* на підставі обсягу передбачуваної діяльності повернення до назви Центру додатку «науково-методичний»; створення «культурної карти області», в програмі якої – виявлення основних потреб галузі, шляхів їх вирішення; розробка фахової термінології і внесення пропозицій до відповідних структур стосовно її змінення чи коригування, а також критеріїв оцінки (ефективності) роботи працюючих у галузі на підставі хронометражу їх робочого часу та критеріїв якості

діяльності підпорядкованих структур; моніторинг стану справ у галузі, співпраця зі спеціалізованими кафедрами ЗВО та коледжами на предмет розробки інструментарію наукового пошуку (анкет, програм опитувань, соціологічних досліджень) та його фахової обробки. Проведення локальних досліджень із метою з'ясування ефективності креативних індустрій та формування пропозицій щодо їх упровадження усім зацікавленим структурам і доведення цієї інформації до управлінського складу галузі. Створення «творчих портретів» клубного, бібліотечного, музейного працівника (т. б. професіограми фахівця) і на підставі цього – рекомендації ЗВО різних рівнів акредитації стосовно їх підготовки; професійно-адаптаційні заходи для випускників; заохочувальні заходи для працівників культури у разі виконання вищенаведених критеріїв. Оцінка стану кадрового корпусу в галузі і розробка пропозицій щодо його зміцнення (форми, напрями); рекомендації Головам територіальних громад щодо прийняття на роботу випускників, які пройшли відповідне стажування в Центрі. Широкі контакти з аналогічними структурами в регіонах. Заснування всеукраїнського періодичного часопису (іноземний досвід, зокрема Польщі чи інших країн), де б ці питання стали предметом обговорення. Його тиражування на підставі офіційної розсилки в усі установи культури за передплатою, що зменшить або взагалі нівелює витрати на його тиражування. Працівники відділу могли б взяти на себе функцію і редагування значної частини публіцистичної чи методичної продукції, спрямованої на галузь, що перетворило б наявні праці на якісні інформаційні джерела ще й стосовно форми подання матеріалу тощо.

- *Відділ охорони культурної спадщини*: народна культурна практика (фольклор, ремесла) в усьому її розмаїтті, фіксація зразків нематеріальної культурної спадщини; співпраця з Управлінням культури і туризму облдержадміністрації, музеями, ІКЗ, бібліотеками, архівами, ЗВО з питань її збереження та популяризації. Розробка критеріїв фіксації і обробки фольклорного матеріалу з урахуванням наявного досвіду та її популяризація (розсилка на місця); створення відповідного архіву народно-культурної практики через концентрацію в Центрі копій (чи результатів) усіх проведених народознавчих експедицій, повернення до Центру аналогічних матеріалів минулих досліджень і створення відповідної картотеки фіксації пам'яток, на підставі чого стала б можливою згодом наукова обробка зібраного матеріалу та його подальша публікація. Контакти з відповідним відділом ЛНМА ім. М. Лисенка, фахівці якого займаються розробкою Атласу народної музичної культури Погориння та іншими аналогічними структурами, зокрема й Інститутом народознавства й Інститутом мистецтвознавства, фольклористики та етнології НАН України, Центром культурних досліджень НАКККіМ, ЗВО. Оприлюднення фольклорного матеріалу через друк відповідних напрацювань чи художні (концертні) програми. Створення (локалізуючи питання) «фольклорної карти» області. Відновлення практики виділення коштів і концентрація при Центрі (або заснування Художнього музею з відповідним відділом чи використання будь-яких вільних приміщень із цією метою, залучаючи до його оформлення членів творчих Спілок) фонду культурних пам'яток (зокрема й CD із записами фольклорних зразків, зібраних, зокрема й за багаторічно реалізованою програмою Міністерства України з надзвичайних ситуацій на Рівненщині; відеотеки фестивалів, картотеки майстрів народної творчості, самодіяльних композиторів тощо і фіксації їх творчості тощо); наукова обробка всієї методичної інформації області; концентрація її при Київському центрі культурних досліджень, робота якого має бути спрямована, серед іншого, і на цей аспект організаційно-культурної діяльності (що є надзвичайно важливим, оскільки щорічні звіти обласних Центрив народної творчості, що формуються за результатами діяльності районних структур, залишаються в областях і жодним чином не репрезентують Україну у просторі сьогодення та зводять нанівець функціонування самої галузі, історії її культурно-дозвілдової діяльності, регіональної нематеріальної культурної практики), або створення (відновлення діяльності) аналогічного Всеукраїнському НМЦНТ, за допомогою якого Україна позиціонувалася б як країна з високим рівнем збереження етнокультурних ознак. Накопичений там матеріал всеукраїнського обсягу дав би підставу для подальшого його наукового опрацювання і популяризації. Активна співпраця з Радою керівників обласних центрив народної творчості України та Управлінням культури і туризму ОДА у цьому напрямі і просування даної ідеї в регіони. Підготовка спільних, із зацікавленими сторонами, зокрема й аналогічними структурами країн ЄС, вітчизняними науково-дослідними установами колективних монографій, хрестоматій, наукових розвідок про стан народної культурної практики. Пропозиції щодо перегляду ролі окремих обласних відділень творчих Спілок України у просторі національної культури, надання їм здатності активно втручатися в культурний простір регіону.

- *Відділ зв'язків із громадськістю, організації оглядів, фестивалів та інших форм популяризації культурної практики (методичний відділ)* (моніторинг регіонального «святково-обрядового» календаря, створення відповідної «фольклорної» програми (карти) області; розробка критеріїв оцінки заходу; науково-практичні конференції за результатами їх проведення, їх (заходів) популяризація; система організації численних форм та піар-технологій під час їх організації, фандрейзинг). Проведення, в числі співорганізаторів, різноманітних традиційних свят, комплексних оглядів народної культурної практики

рівня «Музейних чи Замкових гостин», «Мистецтво одного села», «...І творчістю хата багата» (Рівне, Острог, Сарни). Широкі контакти з аналогічними структурами в області (КЗ «РОКМ», «ОУНБ») та України (Культурний фонд, Міністерство культури та інформаційної політики) на предмет запрошення учасників; питання співпраці, фінансування тощо. Підготовка відповідних публікацій за матеріалами їх проведення. Робота з представниками національних історико-культурних товариств регіону, внутрішньо переміщеними особами на предмет залучення їх до культурної сфери. Широкі контакти з обласною Радою на предмет перегляду і ухвалення цільових комплексних Програм («Розвитку культури села», «Охорони культурної спадщини», «Забезпечення місцевого населення українською книгою» та ін., або пропозиції стосовно розробки більш актуальних їх напрямів); редколегією енциклопедичного видання «Звід пам'яток історії та культури Рівненщини», обласними відділеннями Національної Спільки краєзнавців, журналістів, музичної Спільки тощо. Стимулювання членів названих вище творчих структур до загального покращення ситуації в регіоні.

- *Відділ підвищення кваліфікації працівників галузі за напрямками (жанрами самодіяльного мистецтва) та керівників установ, зокрема й ДМШ, ДХШ, ДШМ*: контакт із Рівненським факультетом підвищення кваліфікації НАКККіМ із питань уточнення власних функцій; подальша співпраця на основі укладеної угоди. Атестація кадрів в галузі і направлення їх на навчання. критерії підвищення кваліфікації, програма і її узгодженість із потребами галузі, участь у різноманітних он-лайн курсах, конференціях, програмах, нарадах. Використання потенціалу укладених угод про співпрацю з музичним училищем, коледжами культури і мистецтв регіону, Інститутом мистецтв та профільними кафедрами РДГУ стосовно їх участі у підвищенні кваліфікації працівників галузі. Спільні заходи у цьому напрямі. Залучення працівників Центру у якості стейкхолдерів до обговорення ОПП наявних спеціальностей в навчальних закладах області, або в статусі професіоналів-практиків для забезпечення навчального процесу (професійно-орієнтованих дисциплін) у місцевих ЗВО. Широке використання потенціалу «регіонального замовлення» (або цільове навчання); контакти з Департаментом освіти та науки облдержадміністрації і ЗВО різних рівнів акредитації. Розширення потенціалу неформальної освіти, її інституціоналізаційний сегмент. Моніторинг результативності власної діяльності. Контакти з керівниками структурних підрозділів (головами ради директорів ДМШ, ДШМ, фахових коледжів) на предмет результативності підвищення кваліфікації, ролі цих закладів у районах, вивчення їх актуальних проблем.

- *Редакційно-видавничий відділ*: розробка і друк науково-методичних матеріалів, а також відновлення випуску обласного періодичного журналу («Народна творчість Рівненщини»), спрямованих на популяризацію кращого досвіду з обов'язковою рубрикою «Юридична сторінка». Друк здійснюється на підставі централізованої розсилки до територіальних громад, управлінь (відділів культури), обласних музеїв, бібліотек, державних (національних) історико-культурних заповідників та ін., що зроби́ть його рентабельним. А постійний контакт із територіальними громадами, на підставі чого накопичується основний методичний матеріал, допоможе ефективно розв'язувати проблемні питання за допомогою штатних співробітників та залучених на правах консультантів інших фахівців. Науково-методичні матеріали, розроблені в Центрі, як і забезпечення тиражування будь-якої літератури для потреб НПП вищих навчальних закладів, також здійснюється на підставі самоокупності. За умови залучення фахівців, Відділ міг би взяти на себе функцію редагування усієї навчально-методичної літератури й місцевих фахових коледжів чи, принаймні, підготовленої регіональними краєзнавцями. Усе це дозволить певним чином задовольнити потреби місцевого населення, а співробітникам Центру мати фінансові надходження для розширення власної професійної діяльності.

Із представників цих відділів формується наукова (і художня) рада, представники якої переглядають, відповідно, усі творчі програми (чи науково-методичні матеріали) і надають допуск на їх реалізацію (друк та оприлюднення у формі концертних/публіцистичних заходів).

Своєю активною прагматичною діяльністю Центр має сформувати думку у працівників підлеглих структур про його доцільність і заохочувати надходження інформації проблемного характеру, яка має розв'язуватися керівництвом цієї установи і у такий спосіб зазначена структура зможе стати корисною для галузі культури, підніме на новий щабель функціонування народної творчості.

У перспективі функції Центру можуть розширюватися (корелюватися), враховуючи запити практики та охоплюючи своїм впливом й інші установи *соціально-культурної сфери*, що знаходяться в межах його впливу, створюючи таким чином специфічний консорціум із надання різноаспектних послуг. Це певною мірою ліквідує потребу створення інших організаційних структур, які намагалися взяти на себе функції організації культурного простору регіону.

Висновки. Поза сумнівом, запропонована модель може викликати чимало запитань стосовно ефективності не лише напрямів діяльності, але й її форм. Однак у зв'язку з трансформацією соціокультурного життя країни через реалізацією реформи місцевого самоврядування, дію

глобалізаційних чинників, широких міжкультурних та й міждержавних контактів, війною з РФ тощо, потрібно змінювати й інші організаційні структури, що займалися питаннями «культурного забезпечення» життєдіяльності суспільства, які перетворилися сьогодні в анахронізм і лише гальмують розвиток культурного потенціалу галузі. Їм потрібно надати відповідної конкретики, оптимізувати структуру, яка б за мінімальних організаційно-фінансових витрат могла б принести максимальну користь усім працюючим у мережі.

Тож лише конкретні регіональні напрацювання з цього напрямку та їх критичне осмислення усіма зацікавленими сторонами допоможуть вносити постійні зміни до законодавчої бази культури, чи розпорядчу регіональну документацію, розширюватимуть творчий потенціал народної культурної практики, впливатимуть на якісне обслуговування місцевого населення, сформують найбільш оптимальну модель сучасної мережі, перетворять заклади та установи культури в ефективно функціонуючу систему, яка й забезпечуватиме подальший розвиток української держави, впливаючи на формування і збереження історичної пам'яті та політичної культури соціуму, як визначальних компонентів державності.

Список використаної літератури

1. Вища культурологічна освіта в Україні: регіональний дискурс: крізь призму діяльності кафедри івент-індустрій, культурології та музеєзнавства РДГУ: монографічно-довідк. вид. / Автор – Виткалов С. В. Рівне : ПП «А. Брегін», 2021. С. 124-226 [550 с.].

2. У підтвердження наведемо статті лише з одного наукового збірника кафедри: Копієвська О. Р. Інноваційний формат клубної справи в Україні: виклики децентралізації. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку: наук. зб.* Вип. 39 (культурологія). Рівне : РДГУ, 2021. С. 108-114 [179 с.], Шибєр О. О. Рекреаційно-дозвіллєві практики в контексті цифрової гуманітаристики. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку: наук. зб.* Вип. 39 (культурологія). Рівне : РДГУ, 2021. С. 114-119 [179 с.], Діденко Н. О. Культурно-спортивні заклади та рекреаційна хореографія в масовій культурі сучасної України. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку: наук. зб.* Вип. 39 (культурологія). Рівне : РДГУ, 2021. С. 132-140 [179 с.] та ін.

3. Про внесення змін до Закону України «Про культуру» Закон України Номер акта:1432-ІХУ Постанова: Верховна Рада України Дата ухвалення:29 квітня 2021 р

4. «Культура України» : Вісник Харк. держ. акад. культури; «Вісник КНУКіМ», «Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку»: наук. зб. / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т; «Вісник Нац. акад. керівних кадрів культури і мистецтв», «Культурологічний вісник» Ін-ту культурології НАМ України та ін.

5. Садовенко С. М. Хронотоп української народної художньої культури: взаємозв'язок традицій та інновацій: автореф. дис...д-ра культурології: спец. 26.00.01 / Нац. акад. керівн. кадрів культури і мистецтв. Київ, 2021. 40 с.; Шибєр О. О. Рекреаційно-дозвіллєва практика в культурі сучасної України: дис.... канд. культурології: спец. 26.00.01 / Київ. нац. ун-т культури і мистецтв, 2021. 215 с.; Шмаюн О. Ю. Культурно-дозвіллєвий центр як атрактивний феномен в умовах глобалізації: дис...канд. культурології: спец. 034 «Культурологія» / Київ. нац. ун-т культури і мистецтв, 2022. 207 с.

References

1. Vyshcha kulturolohichna osvita v Ukraini: rehionalnyi dyskurs: kriz pryzmu diialnosti kafedry ivent-industrii, kulturolohii ta muzeieznavstva RDHU: monohrafichno-dovidk. vyd. / Avtor – Vytkalov S. V. Rivne : PP «A. Brehin», 2021. S. 124-226 [550 s.].

2. V pidtvverdzhennia navedemo statii lyshe z odnogo naukovocho zbirnyka kafedry: Kopiiivska O. R. Innovatsiinyi format klubnoi spravy v Ukraini: vyklyky detsentralizatsii. Ukrainaska kultura: mynule, suchasne, shliakhy rozvytku: nauk. zb. Vyp. 39 (kulturolohiia). Rivne : RDHU, 2021. S. 108-114 [179 s.], Shyber O. O. Rekreatsiino-dozvillievi praktyky v konteksti tsyfrovoi humanitarystyky. Ukrainaska kultura: mynule, suchasne, shliakhy rozvytku: nauk. zb. Vyp. 39 (kulturolohiia). Rivne : RDHU, 2021. S. 114-119 [179 s.], Didenko N. O. Kulturno-sportyvni zaklady ta rekreatsiina khoreohrafiia v masovii kulturi suchasnoi Ukrainy. Ukrainaska kultura: mynule, suchasne, shliakhy rozvytku: nauk. zb. Vyp. 39 (kulturolohiia). Rivne : RDHU, 2021. S. 132-140 [179 s.] ta in.

3. Pro vnesennia zmin do Zakonu Ukrainy «Pro kulturu» Zakon Ukrainy Nomer akta:1432-IXU Postanova: Verkhovna Rada Ukrainy Data ukhvalennia:29 kvitnia 2021 r

4. «Kultura Ukrainy» : Visnyk Khark. derzh. akad. kultury; «Visnyk KNUKiM», «Ukrainska kultura: mynule, suchasne, shliakhy rozvytku»: nauk. zb. / Rivnen. derzh. humanit. un-t; «Visnyk Nats. akad. kerivnykh kadriv kultury i mystetstv», «Kulturolohichnyi visnyk» In-tu kulturolohii NAM Ukrainy ta in.

5. Sadovenko S. M. Khronotop ukrainskoi narodnoi khudozhnoi kultury: vzaiemozviazok tradytsii ta innovatsii: avtoref. dys...d-ra kulturolohii: spets. 26.00.01 / Nats. akad. kerivn. kadriv kultury i mystetstv. Kyiv, 2021. 40 s.; Shyber O. O. Rekreatsiino-dozvillieva praktyka v kulturi suchasnoi Ukrainy: dys.... kand. kulturolohii: spets. 26.00.01 / Kyiv. nats. un-t kultury i mystetstv, 2021. 215 s.; Shmaiun O. Yu. Kulturno-dozvillievyi tsentr yak atraktyvnyi fenomen v umovakh hlobalizatsii: dys...kand. kulturolohii: spets. 034 «Kulturolohiia» / Kyiv. nats. un-t kultury i mystetstv, 2022. 207 s.

Vytkalov Volodymyr – Ph.D., Prof., Head of the Department of Event Industries, Cultural Studies and Museum Studies of Rivne State University for the Humanities

Vytkalov Serhii – Doctor of Cultural Studies, Professor, Professor of the Department of Event Industries, Cultural and Museum Studies

One of the current problems of regional cultural practice is analyzed - the role of methodological authority of culture (Centers of Folk Art) in the system of functioning of the club network in connection with the reform of local self-government. It emphasizes the importance of searching for a new management structure (model) that can take over the powers aimed at changing the situation in the industry. The importance of the scientific component in the practice of the future form is emphasized and the corresponding model of the scientific and methodical Center of Folk Art is offered. The model was proposed in the process of joint discussion of this issue with interested institutions by the authors of this article.

Key words: regional centers of folk art, reform of the field, territorial communities, higher education, cultural heritage.

UDC 477.3.75.2

**FIELD OF CULTURE IN EXPERIMENTAL CONDITIONS:
THEORETICAL NOTES TO THE REGIONAL TRANSFORMATION PROGRAM**

Vytkalov Volodymyr – Ph.D., Prof., Head of the Department of Event Industries, Cultural Studies and Museum Studies of Rivne State University for the Humanities

Vytkalov Serhii – Doctor of Cultural Studies, Professor, Professor of the Department of Event Industries, Cultural and Museum Studies

The urgency of the problem. The reasons for the increase in interest in the methodological structures of the field of culture are revealed. For a significant period of time these structures were engaged in organizational and methodological support for the functioning of club facilities. The problem series, which makes their activity in modern conditions an anachronism, is analyzed and the model of scientific-methodical center of folk art, which will perform new functions in modern conditions, is offered, referring to the materials of discussion of this issue with experts and representatives of local authorities.

Scientific novelty. Based on the analysis of the practical activities of the modern regional center of folk art, related to the implementation of local government reform, a model of this structure is identified and formed; emphasis is placed on possible directions of its activity. Emphasis is also placed on its extensive contacts with a number of cultural institutions of the regional center, with a help of which the essence of this activity is crystallized. It was emphasized that all the work of the future center should be based on scientific principles, which will ensure its effectiveness and usefulness.

Practical significance. Critically considered material makes it possible to use these developments in all regional centers. The model proposed by the authors of the article will significantly affect the structuring of the network of not only clubs, but also all institutions of socio-cultural sphere, will normalize their activities and structure the leading areas. The proposals made regarding the pragmatization of this activity will provide an opportunity for the Center's management to find the necessary funds needed for the implementation of many programs. An effectively functioning structure will ensure the preservation of regional cultural heritage through the fixation of monuments, expand opportunities for retraining, provide the industry with the necessary scientific and methodological materials.

Key words: regional centers of folk art, reform of the field, territorial communities, higher education, cultural heritage.

Надійшла до редакції 3.03.2022 р.

УДК 93–304.2

ІСТОРИЯ ЯК КУЛЬТУРНИЙ ПРОЦЕС У МЕТОДОЛОГІЇ «НОВОЇ ІСТОРИЧНОЇ НАУКИ» АННАЛІВ

Носенок Богдана – аспірантка спеціальності 034 «Культурологія», Київський національний університет ім. Т. Шевченка, Київ, Україна

<https://orcid.org/0000-0002-3034-9217>

DOI: <https://doi.org/10.35619/ucpmk.vi40.542>

danyosenock@gmail.com

Проаналізовано підхід школи «Анналів» до історії та вплив цього підходу на культуральні дослідження. Застосовано міждисциплінарний підхід у культурології у комплексі з системним методом у якості ключової методології дослідження. Охарактеризовано «нову історичну науку» школи Анналів як закономірний етап становлення культуральних досліджень, де історія є ядром гуманітаристики. Висвітлено «нову історичну науку» як напрям в історичній науці, заснований на міждисциплінарному підході до вивчення суспільства, де культурологія, соціологія, психологія, етнографія тощо працюють на «єдиному фронті». Розглянуто культуральні дослідження як феномен, котрий зосереджує особливу увагу на суспільстві, оскільки соціальне є невіддільним від культурного.

Ключові слова: культуральні дослідження, міждисциплінарність, школа Анналів, культурологія, «нова історична наука».